

Тетяна Гапека

студентка 4-го курсу ФСП НТУУ «КПІ»

ЗАХИСТ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В ШОУ- БІЗНЕСІ

З кожним роком в Україні все більше уваги приділяється законодавчому врегулюванню прав авторів, виконавців у сфері інтелектуальної власності. Верховною Радою України прийняті низка нормативно-правових актів, що регулюють різні сфери в цій галузі права. Ст. 420 Цивільного кодексу України визначає перелік об'єктів права інтелектуальної власності, тоді як в Законі України «Про авторське право і суміжні права» дається перелік тільки об'єктів авторського (ст. 8) і суміжного права (ст. 35). Проте існує ще низка законів, які покликані здійснювати врегулювання суспільних відносин в цій сфері. Зокрема, це Закони України: «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі», «Про охорону прав на зазначення походження товарів», «Про охорону прав на промислові зразки», «Про охорону прав на сорти рослин» тощо. Особливе місце серед перелічених нормативно-правових актів займає Закон України «Про авторське право і суміжні права», що надає визначення основним поняттям авторського права і суміжних прав, встановлює порядок захисту прав у сфері інтелектуальної власності.

Слід зазначити, що ця сфера суспільних відносин підлягає й врегулюванню міжнародними договорами, згода на які надана Верховною Радою України. Наприклад, Конвенцією (1967 р. Стокгольм), що заснувала Всесвітню організацію інтелектуальної власності (ВОІВ).

Така активність з боку держави у врегулюванні та виявленні проблем в сфері інтелектуальної власності зумовлена прагненням України забезпечити дотримання прав творчих громадян своєї країни. Проте, слід зазначити, що механізм врегулювання даного питання на сьогодні помітно відстає від міжнародних правових засобів охорони і захисту досягнень науки, культури і техніки. І в першу чергу простежується відсутність ефективної, узгодженої діяльності законодавчої, виконавчої та судової гілок влади. То ж, поки що,

незважаючи на низку нормативно-правових актів, які регулюють дане питання, цей інститут, в порівнянні з іншими зарубіжними державами, перебуває на стадії формування.

Одним із проблемних питань у сфері інтелектуальної власності – є сфера шоу-бізнесу. А конкретно, захист прав власників музичних творів, у зв'язку із нелегальним використанням і розповсюдженням.

Шоу-бізнес є однією зі складових культури сучасного суспільства, яка, з одного боку, виникає і розвивається в певному соціокультурному контексті і відбиває особливості його як цілісної системи, а з іншого, суттєво впливає на розвиток культури в цілому [2, с. 6]. Ознаками шоу-бізнесу є одержання прибутку, видовищність, масовість та популярність [2, с. 8]. І тому, для підтримки такого елемента культури, потрібна допомога з боку держави, так як легальний шоу-бізнес приносить не лише задоволення людям, а й значно поповнює державний бюджет. Та, на превеликий жаль, в Україні не дуже сильно опікуються вирішенням питань шоу-бізнесу. Це можна підтвердити тим, що в Україні все більше поширюється піратство, нелегальне використання музичних творів, не сплата теле- і радіокомпаніями коштів за трансляцію в ефірі тих чи інших музичних творів і це ще не весь перелік.

Згідно зі ст. 13 Закону України "Про авторське право та суміжні права" автору належать такі права: вимагати визнання свого авторства, згадування його імені у зв'язку з використанням твору, якщо це практично можливо. В ст. 423 ЦК України, визнання авторства є одним із основних немайнових прав інтелектуальної власності, що можна розглядати як спосіб захисту прав у сфері інтелектуальної власності. Зовсім інша справа, коли це стосується права на згадування імені автора в зв'язку з використанням його твору. А в шоу-бізнесі при виконанні твору автора не прийнято це робити і тим самим створюється враження, що права авторів порушуються. Оскільки, лише в титрах вказуються автори творів і тим самим порушується персоніфікація [3].

Тому, все більше уваги приділяється врегулюванню питань захисту прав інтелектуальної власності у сфері шоу-бізнесу. Зокрема, нещодавно, 7 липня

2010 року відбулася прес-конференція присвячена даній проблемі. Учасниками якої були відомі музиканти, продюсери. Основною метою проведення цієї конференції було об'єднатися задля відстоювання своїх прав та законних інтересів. Дискусія була присвячена також обговоренню законопроекту № 6523 "Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо врегулювання питань авторського права і суміжних прав", який покликаний врегулювати авторські та суміжні права в Україні з урахуванням норм європейського законодавства та посилити їх охорону. У зазначеному законопроекті значна увага приділялась положенням права репрографічного відтворення творів, кабельної ретрансляції, договірних відносин, встановлення відповідальності за порушення вимог законодавства у сфері авторського права й суміжних прав, що стосуються сфери шоу-бізнесу [1]. Крім того, проект закону передбачає державне регулювання питань, пов'язаних із створенням та діяльністю організацій колективного управління, покликаних здійснювати контроль у зазначеній сфері.

Вищезгаданий законопроект дозволить ефективно й професійно боротися з "піратством" в Україні, а відтак надасть змогу вітчизняним музикантам відчувати реальний захист – й не лише у сфері шоу-бізнесу. До того ж, із прийняттям такого закону, у вітчизняних музикантів вперше з'явився шанс отримати законне регулювання захисту авторського та суміжних прав щодо шоу-бізнесу, а відтак у кінцевому результаті правовласники зможуть повертати гроші в музичну індустрію [1].

Отже, питання захисту прав авторів творів у шоу-бізнесі перебуває лише на стадії формування відповідних норм, на відміну від законодавчої практики в розвинутих європейських країнах. Звичайно, для українського шоу-бізнесу, було б доцільно прийняти вищезгаданий законопроект, так як його прийняття сприятиме активному розвитку культури в Україні та дасть можливість вести боротьбу з «піратством» та іншим нелегальним використанням музичних творів.

Виходячи з проведеного аналізу, важливо підкреслити, що законодавство права інтелектуальної власності в Україні, поряд із правовим регулюванням положень щодо об'єктів, належну увагу повинно приділяти й регулюванню прав суб'єктів.

Список використаних джерел:

1. Дані Державного департаменту з питань інтелектуальної власності України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.sdip.gov.ua/ua/news.html?_m=publications&_t=rec&id=1283
2. Поплавський М. Шоу-бізнес: теорія, історія, практика. – К., 2001. – 560 с.
3. Шишка Р. Б. Генеза змісту права інтелектуальної власності в електронній комерції [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.office-metodist.com.ua/e-commerce/resource.php?id=677&lan=rus>